

Милан Д. ИВАНОВИЋ*
ЈП „Службени гласник” – Лексикографска редакција
Београд

Оригинални научни рад
Примљен: 31. 1. 2025.
Прихваћен: 27. 2. 2025.

О ПОДЕЛИ ИМЕНИЦА ПО ЗНАЧЕЊУ У ПРИРУЧНИМ ГРАМАТИКАМА И НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

У приручним граматикама српског језика именице се семантички разврставају у „дискретне”, јасно разграничене категорије, с примерима који су углавном наведени у основном и/ли најчешћем значењу. Овде се такав приступ преиспитује двојачко – примерима лексема које се употребљавају у више значења и примерима лексема које се могу сместити једино између категорија. Закључци проистекли из оваког преиспитивања потом се препоручују као напомена у будућим граматичким приручницима, а напослетку се, у вези с наставом српског као матерњег језика, даје и препорука да се дидактичко начело доступности (чијом би се широм применом овде представљени изазови категоризације једноставније пребрдили) убудуће уважава више него до сада.

Кључне речи: именице, апелативи, имена, граматика, семантика, методика наставе српског језика и књижевности.

1. Увод. Постепено сазревање српске граматичке мисли пропраћа се, са становишта лингвистичке историографије, и на примеру категоризације именица. Двојној подели на заједничке и властите именице, која је предочена још у граматици А. Мразовића (1794), у наредним деценијама додаване су, наиме, једна по једна и остале категорије (в. Мацановић 2018): збирних именица код В. Карацића (1818), градивних код Д. Милаковића (1838), а апстрактних код П. Нинковића (1856), да би се савремена, петорна подела коначно канонизовала већ граматиком С. Новаковића (1879).

При прегледу граматика српског језика које у законитом промету учествују и данас, стиче се утисак да се сличним сазревањем не одликује и мисао да су наведене именичке категорије, као и већина осталих категорија, нејасно омеђене, утолико што неке именице, у зависности од употребе, припадају већем броју категорија, а нарочито утолико што се између појединих

* mipozega@yahoo.com; <https://orcid.org/0009-0002-8637-5593>

категорија може препознати и више прелазних именичких фондова. Овакву мисао, рецимо, не налазимо исказану нити опримерену ни у граматичи Ж. Станојчића и Љ. Поповића ([1989] 2023) ни у граматичи П. Мразовић и З. Вукадиновић ([1990] 2009).¹

Било би, ипак, погрешно закључити да се до те мисли у србистици није ни дошло, што се и доказује у наредна два поглавља – предочавањем не само релевантних увида М. Стевановића и М. Пешикана него и ревизија којим су ти увиди подвргнути у међувремену. У четвртном поглављу доказује се да се један релевантан увид налази и у једном рецентнијем уџбенику, те да образовни пласман истог увида ваља уопштити укључивањем у све будуће граматичке приручнике, али и у наставни програм средњих школа. У закључку се тим поводом, поред уобичајеног сумирања резултата, дају и неколике додатне препоруке.

2. Увиди М. Стевановића и потоње ревизије. Искуство у употреби описних речника руског језика (в. Ивановић 2023: 252–253) и, касније, у редиговању Академијиног вишетомника и уређивању Матичиног шестотомника, а посебно околност да је текст граматике која га је прославила и у најширим круговима корисника знатно обимнији од претходно објављиваних, свакако су допринели да М. Стевановић, први међу српским граматографима,² запази да вишезначност именица њихове категорије чини недискретним, и да онда то запажање и пласира (на одговарајући начин). Тако он наглашава како „ваља знати да се збирне именице на *-ство* употребљавају и као апстрактне”, те да се, нпр., „према: *Српство, Хрватство* у значењу: *Срби, Хрвати* – именице: *српство, хрватство* (сада написане малим почетним словима) употребљавају у значењу: *српско и хрватско осећање*”³ (Стевановић 1964: 180). Исти аутор детаљније елаборира увид који се тиче апстрактних именица, тј. њихове склоности развоју значења која су својствена конкретним:

Често се, међутим, истим овим именицама [*жеља, неправда, несрећа*] означава и нешто стварно (конкретно). Тада оне постају стварним именицама, и поред једине, разуме се, имају и множину [...], као у примерима: Његове су *жеље* скромне; он хоће само да мирно живи и да ради на ономе што га интересује. – Он жуди за правдом, а стално му се *неправде* чине; он целог живота срећу тражи, а стално га *несреће* прате.

Именица *жеља* овде, и у сличним случајевима, не означава више овај неопипљиви појам, него оно што лице о коме је реч жели; множином именице *неправда* означава се више неправедних поступака, а множином именице *несрећа* – више несрећних случајева (Стевановић 1964: 183–184).⁴

¹ Да се у првонаведеној граматичи (на стр. 80 и 81) именице *камен* и *земља* налазе међу примерима за две врсте (за градивне и заједничке, одн. (уз велико слово) властите), али без икаквог пропратног појашњења – чињеница је коју не схватамо ни као имплицитну напомену да именичке категорије нису јасно разграничене. Треба рећи и да подела именица по значењу у *Нормативној граматичи* (Пипер и др. [2013] 2022) није описана у посебном одељку, мада се у целости може ишчитати са стр. 61.

² Прегледане су све раније граматике пописане у Ломпар 2016.

³ Не само „осећање” него и припадност, као и обележја условљена том припадношћу, па и начине понашања, одн. поступке условљене тим обележјима (за примере в. Ивановић 2023: 121–123).

⁴ В. фусноту 7.

Међутим, управо онде где је био најексплицитнији, исти аутор изгледа није био у праву; након неспорне тврдње да у исказ „Наша *вина* су на доброј цени у иностранству” обележена именица улази у множинском облику зато што „*наша вина* означавају, рецимо: црно, жупско, фрушкогорско итд.”, као и неспорне тврдње да „према једнини именице *со* (кухињска *со*) имамо *соли* (у хемији), према *маст* [свињска *маст*] – *масти* (опет у хемији)”, при чему обележене именице опет „не казују множину онога што именица значи у једнини, него означавају већи број врста дотичне материје” (Стевановић 1964: 182) – у истом даху он додаје следеће: „А тада оне, у ствари, и нису више градивне већ заједничке”.⁵ Каснијом анализом Д. Томић Анић (2017) доказано је, наиме, да у наведеним примерима градивне именице остају градивне јер њихови ситуационо⁶ условљени множински облици заправо представљају само хипероним хипонимâ који свакако задржавају градивност.

На другачији начин М. Стевановић (1964: 180) тврдећи да именицу *народ* „не можемо убрајати” међу збирне зато што према њеним облицима једнине „имамо и облике множине”, неће бити у праву.⁷ Ово, наиме, важи само за данас најчешћи семантички алолекс – ‘нација, одн. етничка група’, који, етимолошки гледано, и није исходишни. Иста именица пак јесте небројива и збирна уколико јој одговарају описне дефиниције ‘људство, свет уопште’ (нпр. у *Шта ће рећи народ*) и ‘људи на нижим степенима друштвене хијерархије, обичан свет’ (нпр. у *народне песме*, спрам првобитног Вуковог *просто-народне*). Другим речима, „*народ* је заједничка именица која у својим [лексикографски гледано] секундарним семантичким реализацијама испољава и збирни карактер” (Цвијовић 2023: 240).⁸

3. Увиди М. Пешикана и потоња ревизија. Са истим или већим лексикографским искуством у свим фазама израде Академијиног вишетомика и Матичиног шестотомника, М. Пешикан је испредњачио знатно даље, у сусрет теоријама когнитивних наука, установивши да именичке категорије унутар себе нису уједначене, те да се међусобно штавише претапају, тако да за поједине именице не можемо засигурно рећи којој врсти припадају ни с обзиром на дефинисани контекст употребе. Први увид, о постојању, нпр., „мање властитих” и „властитијих” именица,⁹ он је изразио поводом етнонимâ, тј. именâ „појединих народа, племена и сл.”, устврдивши да се међу

⁵ В. фусноту 7.

⁶ Мисли се на говорне ситуације у којим се (нпр. из стручних разлога) наглашавају разлике између хемијских смеша које су истородне мада (донекле) различите и у саставу и у својствима. Ситуационо су условљени и множински облици неких властитих именица, попут облика *Мораве*.

⁷ Ову тврдњу, као и претходне две, налазимо у понешто ужем виду и раније (Стевановић 1951: 362–365; Стевановић/Алексић 1946: 172–173), али одвојено од описа поделе именица – у поглављу о синтакси. Само тврдњу о употреби апстрактних именица у значењу заједничких налазимо још раније (Стефановић 1932: 178), али без примерâ и опет у поглављу о синтакси.

⁸ Тачније, у тим реализацијама она није „и збирна”, него *само* збирна, као што је у првонаведеној *само* заједничка.

⁹ Исто важи за остале категорије, нпр. градивне именице, међу којим су типичне оне што означавају хемијске супстанце, а атипичне – између осталих – оне што означавају падавине: *киша*, *снег*. Друге се, наиме, знатно чешће употребљавају у множинским облицима, да упуте на временски (или просторно?) ограничене количине дате падавине (Томић Анић 2017: 2019).

ономастичким јединицама управо они „највише приближавају апелативима”, првенствено стога што упућују на широке класе референата, али и стога што су – „с обзиром на представе о специфичним особинама људских група” – „понекад обогачени и лексичким садржајем” (Пешикан 1970: 105). Други увид, о не само вишестепеном него и замагљеном прелазу из лексичког фонда у ономастички, он је изразио поводом означавања и именовања домаћих животиња:

Поред нормалних апелативних назива за животињску врсту, расу и сл., у традиционалном сеоском домаћинству постојао је још низ назива за уже, практично разликовање животиња. Некад су то права властита имена, без информативног садржаја (слично као што расни пси или тркаћи коњи имају нарочита имена), али је типичније именовање по некој особини (нарочито по боји). Отуда такви називи имају и функцију апелатива, тј. тако се може назвати било која животиња са том особином (нпр. *упрегао два лепа вранца*), али је у самом домаћинству таква реч служила првенствено као властито име индивидуалне животиње; тим је израженија таква функција у називима датим по некој околности која се не уочава при посматрању саме животиње (нпр. према времену доношења младунчета на свет)” (Пешикан 1970: 107).

Другачије речено, само су немотивисана имена животиња права имена: *Караман* ’легендарни пас Бановић Страхиње’. Апелативима се својом природом приближавају, и то до делимичног преклапања, имена мотивисана неком неопажљивом особеношћу: *копилица* ’овца коју је на свет донела двиска’,¹⁰ *рањка* ’овца која је на свет дошла пре времена’ (Пижурица 1971), *петланка* ’крава која је на свет дошла ноћу’, *првкa* ’крава која је на свет донета као прво младунче једне женке’ (Жугић 2004) – и, у већој мери, имена мотивисана неком опажљивом особеношћу: *шарац* ’коњ разнобојне длаке’, уобичајено с малим словом, као име сваког шареног коња, али изузетно, у примени на одређену животињу, и *Шарац* ’легендарни коњ Краљевић Марка’ (уп. Пешикан 1991: 5, 25, као и, раније, Ивић и др. 1988: 356–357).

Слична запажања о преливању заједничких именица у властите и, сходно томе, њиховом двојаком писању могу се наћи у „Прилозима допуњавању и осавремењавању правописне норме из 1960” (Ивић и др. 1988: 337), где је „у разматрању проблематике и формулисању оцјена” уз М. Пешикана учествовало још девет аутора,¹¹ као и у каснијим, гдегде сажетијим а гдегде разрађенијим формулацијама, које је „полазећи од наведених основа и неких допунских консултација”, а у сврхе приређивања ПСЈ 1993, дао само М. Пешикан (1991: 1).

Тако се између очигледно различитих примера употребе именица *Земља*, *Месец* и *Сунце* (редом: ’наша планета’, ’Земљин природни сателит’, ’звезда око које се крећу Земља, још седам планета и мноштво других свемирских тела’) и, с друге стране, именица *земља* (с низом одређених непропријалних значења), *месец* и *сунце* (којима се у астрономији означавају природни са-

¹⁰ Од *копилити се* ’доносити на свет младунче (о сасвим младим, превремено спареним женкама)’ (РСА).

¹¹ Макар у деловима који су овде цитирани, како због избора примера тако и због препознатљивог језичког стила, чини се да је пресудан допринос био управо Пешиканов.

телити ма које планете и звездани центри ма којег планетарног система, а у традиционалној култури појмови без иједног надређеног појма, тј. ван икакве таксономије,¹² попут светлости) – дакако налазимо примере преко којих се претходни преливају неосетно: „За СУНЦЕ и М(Ј)ЕСЕЦ долази и до сложеног укрштања значења тијела и значења свјетлости (дневне, одн. мјесечине); за ЗЕМЉУ, опет, сусрећу се значење планете и значење ’свијет, човјеково бора-виште’, па и религијско и фигуративно ’овај свијет’” (Ивић и др. 1988: 353). У оба случаја – и у *сунчев зрак, месечеве мене, помрачења сунца и месеца* и у многобројним Његошевим стиховима типа „Са плачем ће на земљу пада-ти, са плачем ће на земљи живити” – ипак преовлађује друго значење, па се „предност може дати малом слову” (Пешикан 1991: 26).

Метафоричко поистовећивање именица с флуидима, упадљиво у претходним пасусима, да се применити и на лексеме које се односе на више-струко реализоване одн. „серијске” предмете. Ако се такви предмети, наиме, схватају као врста индустријских производа, одговарајуће именице пишу се малим словом: *судар фолксвагена и мерцедеса*; ако се пак схватају као достигнуће индивидуалног или колективног изумитеља, одн. његов „патент” (нпр. у стручним текстовима о историјату које примењене науке), одговарајуће именице можемо писати и великим словом, дакле и *Боинг 707, Ту-пољев 104* – поред *боинг 707, тупољев 104* (Ивић и др. 1988: 349–350; Пешикан 1991: 18–22).

Пробу времена, одн. потоњих научних преиспитивања, издржала су сва овде приказана Пешиканова запажања, што између осталог потврђује постојаност на њима заснованих правила писања, готово у целости пренетих у ПСЈ 2010. Изузетак представља једино запажање о етнонимима, које се по свему судећи мора допунити, најпре увидом да такве именице, нпр. облик *Срби*, у ствари, испољавају два значења – значење апсолутног колектива, ’сви Срби’, једнозначно лексикализовано збирном именицом *Српство*, и право множинско значење, ’припадници Српства (у одређеном или неодређеном броју)’. У другом значењу облик *Срби* и остали етноними јесу заједничке именице (које располажу и једнинским облицима), а у првом властите именице, које се међутим низом својстава (попут чланства у меронимијским/таксонимијским и паронимијским односима, те каткад врло богате творбене парадигме) уистину приближавају заједничким (Ивановић 2023).

4. НАСТАВНА ОБРАДА И ПРЕДЛОГ РЕВИЗИЈЕ. И док у целовитим граматичким приручницима не налазимо напомену да су именичке категорије нејасно омеђене, налазимо је, додуше само у повоју, у једном уџбенику што је до ове године објављен у седам издања:

Граница између именица подељених по значењу није увек тако строго одређена, јер једна именица може имати више различитих значења. Тако, нпр., кад означава државу, именица *земља* спада у заједничке („Многе *земље* су прихватиле тај споразум”), кад означава материју на Земљиној кори, у градивне („За сађење цвећа треба употребљавати

¹² Скрећемо особиту пажњу на чињеницу да се ознаке таквих, „појединачно егзистентних ентитета” уобичајено пишу малим словом: *свет, свемир* и, у последње време, *интернет*. За могуће објашњење дотичне појаве в. нпр. Ивановић 2023: 35.

посебну *земљу*”), а кад означава планету, у властите („По удаљености од Сунца, *Земља* је трећа планета”) (Ломпар/Антић 2014: 63).¹³

Чињеница да је прва ауторка тог уџбеника у исти мах ауторка монографије о врстама речи у граматикама „од Вука до данас” (Ломпар 2016) објашњава зашто у њему има нечега чега у тим граматикама нема, али не одговара на питање зашто у тим граматикама нема нечега ипак релевантног, што је – доказали смо претходним поглављима – доступно и задовољавајуће разрађено и испроверовано. У наставку ћемо се позабавити претпоставком која је највероватнија, да је то просто игнорисано ради доследног међудисциплинарног разграничавања – у преданом покушају да се граматика напише уз што мање семантике.

Ако је тако, дужни смо подсетити (чак и ако занемаримо став да тзв. методолошка чистота у науци више није ни актуелна ни могућа) да игнорисање „интерфејса” или „сумеђе” граматике и семантике у граматичким приручницима пре свега није сврсисходно. Супротан приступ дао би, наиме, заснованије и убедљивије поделе, па и опиљивије и разумљивије дефиниције одговарајућих појмова, што показују не само граматичко-семантичке опаске о врстама речи широко познате српској научној јавности (Гортан Премк 2004: 19–33) него и оне које то нису, као опаске И. Прањковића. Мислимо првенствено на његову тврдњу да међу категоријална обележја именских речи, поред граматичких категорија (рода, броја, падежа и, евентуално, неколиких других), спадају и најапстрактније семантичке категорије, које су заправо примарне утолико што одређују не само врсту речј него и репертоар њених граматичких категорија (Прањковић 2013: 26). У случају заједничких и властитих именица (које означавају, одн. именују најшире схваћене предмете) таква је категорија предметности (опште, одн. појединачне), а у случају осталих трију именичких врста (које означавају разне појаве што се, тако означене, схватају као предмети мада то реално нису) таква је категорија одређености.

Мада је образовно форсирање „сумеђе” граматике и семантике и те како сврсисходно, особито као начин унутарпредметног увезивања наставних садржаја, оно тренутно – мора се признати – није и оствариво, утолико што му не погодују три околности: околност да је у пракси средњошколске наставе српског језика и књижевности наука о српском језику запостављена, околност да њеном наставном програму, дакле и формално, упадљиво недостаје лексиколошких садржаја, а нарочито околност да се лексиколошки садржаји у речени наставни програм и даље смештају после граматичких.

Прва ће се околност, међутим, како нам показује црногорско искуство, преко ноћи изгубити сама од себе – увођењем тзв. државне матуре. Око друге

¹³ Додаћемо да иста именица, у зависности од употребе, може бити и збирна и апстрактна. Апстрактно значење – ’овај свет’ (у религијској опреци према „ономе”, загробном) – већ је дефинисано у поглављу 3, у цитату из „Прилога Правопису из 1960”, док збирно – ’становништво одређене државе, народ’, метонимијски развијено из значења ’национална територија, држава’ – препознајемо у исказима типа „Сва је земља њему поврвјела” (у грађи Академијиног више-томника).

и треће околности мораћемо се пак потрудити сами, тако што ћемо подржати препоруку да се удео лексиколошких садржаја увећа на рачун граматичких, умногоме усвојених у основној школи, али и тако што ћемо истински уважити дидактичко начело поступности („од опипљивијег ка мање опипљивом”) и лексиколошке садржаје у средњошколски наставни програм сместити пре граматичких.

5. Закључак. И деценијама пре него што су у српску лингвистику похриле когнитивистичке спознаје, увиђало се да подела именица по значењу не даје категорије које су „дискретне”, него такве да им се поједини чланови налазе или на самој граници двеју категорија (као ознаке животиња мотивисане неком неопажљивом особеношћу, одн. ознаке „серијских” производа у смислу патента који је до њих довео), или унутар двеју, па и више категорија (у зависности од значења којим се ти чланови остварују, као етними, одн. именичка лексема *земља/Земља*), или унутар једне категорије, али ближе граници друге него центру, одн. прототипу своје (као градивне именице које означавају падавине, одн. ознаке животиња мотивисане неком опажљивом особеношћу).

Па ипак, такви се увиди у граматичким приручницима углавном нису одражавали ни најкраћом напоменом, вероватно зато што се сматра да семантичким опаскама ту није место. У овом раду покушали смо доказати да су одређене семантичке опаске и те како примерене и граматичким приручницима, нарочито у наставном контексту, где пружају могућности не само за разумљивије и убедљивије дефиниције одговарајућих појмова него и за унутарпредметно увезивање – како с лексиколошким појавама, у првом реду вишезначношћу, тако и с правописном нормом, одн. правилима о писању почетног слова. Ни општеобразовна (па ни васпитна) корист није занемарљива – што се на часовима разних предмета ученици чешће суочавају с „недискретним” категоријама, каквим категорије углавном и јесу, то ће се по завршетку средње школе лакше и брже суочавати са, на махове фрустрирајућом, универзитетском и потом радном свакодневицом пуном таквих категорија.

Након последњих исказа овај рад треба примити и као позив да се одређене ствари промене не само у уџбеницима него и у наставном програму српског језика и књижевности, као и у средњошколској пракси којом се тај програм остварује. И док ће једну промену – више науке о језику у самој средњошколској пракси – спонтано донети нови подзаконски оквир матурског испита, за остале промене мораће се заложити лингвисти. Ту пре свега мислимо на осавремењивање наставног програма, у којем не би преовлађивали граматички садржаји, приде структуралистички распоређени, него баш напротив садржаји који су по природи ствари запостављани у основној школи – лексиколошки, прагмалингвистички, лингвостилистички и језичкоисторијски – и то распоређени дидактички коректније, почев од најопипљивијих, што су лексиколошки.

ЛИТЕРАТУРА

- Гортан Премк** ²⁰⁰⁴: Д. Гортан-Премк, *Полисемија и организација лексичког система у српскоме језику*, Београд: Завод за уџбенике.
- Жугић** **2004**: Р. Жугић, Мотивисаност зоонима и њихов однос према личним надимцима и личним именима, *ЈФ*, LX, 177–192.
- Ивановић** **2023**: М. Ивановић, *Етними у српском језику и србистици: Значење, творба и рјечничка обрада*, докторска дисертација одбрањена на Филолошком факултету у Београду.
- Ивић и др.** **1988**: П. Ивић и др., Прилози допуњавању и осавремењивању наше правописне норме, II: Питања употребе великог слова, *НЈ*, XXVII/5, 337–362.
- Ломпар** **2016**: В. Ломпар, *Врсте речи и граматичка пракса (од Вука до данас)*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
- Ломпар/Антић** **2014**: В. Ломпар, А. Антић, *Српски језик и књижевност за други разред гимназија и средњих стручних школа*, Београд: Klett.
- Мацановић** **2018**: А. Мацановић, *Српска језикословна терминологија у 19. веку*, Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Мразовић/Вукадиновић** ²⁰⁰⁹: Р. Mrazović, Z. Vukadinović, *Gramatika srpskog jezika za strance*, Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Z. Stojanovića.
- Пешикан** **1970**: М. Пешикан, *Наш књижевни језик на сто година послје Вука*, Београд: Друштво за српскохрватски језик и књижевност Србије.
- Пешикан** **1991**: М. Пешикан, Правила писања великог слова, *НЈ*, XXIX/1–2, 1–34.
- Пижурица** **1971**: М. Пижурица, Из ономастике Роваца: Имена домаћих животиња, *ППЈ*, VII, 167–185.
- Пипер и др.** **2022**: П. Пипер и др., *Нормативна граматика српскога језика*, Нови Сад: Матица српска.
- Прањковић** **2013**: I. Pranjković, *Gramatička značenja*, Zagreb: Matica hrvatska.
- Станојчић/Поповић** ¹⁹²⁰²³: Ж. Станојчић, Љ. Поповић, *Грамматика српског језика за гимназије и средње школе*, Београд: Завод за уџбенике.
- Стевановић** **1951**: М. Стевановић, *Грамматика српскохрватског језика за више разреде гимназије*, Београд: Знање.
- Стевановић** **1964**: М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик: Грамматички системи и књижевнोजезичка норма*, I, Београд: Научно дело.
- Стевановић/Алексић** **1946**: М. Стевановић, Р. Алексић, *Грамматика српскога језика за ученике средњих школа*, Београд: Просвета.
- Стефановић** **1932**: Ж. Стефановић, *Грамматика српскохрватског језика за средње и стручне школе*, Београд: Књижарница Р. Ћуковића.
- Томић Анић** **2017**: Д. Томић Анић, Значења множинских облика градивних именица, *НЈ*, XXXVIII/3–4, 217–228.
- Цвијовић** **2023**: Д. Цвијовић, *Збирне именице у савременом српском језику*, Београд: Институт за српски језик САНУ.

Milan D. Ivanović

ON THE CLASSIFICATION OF NOUNS BY MEANING IN SERBIAN REFERENCE
GRAMMARS AND LANGUAGE TEACHING

Summary

In reference grammars of the Serbian language, nouns are semantically classified into "discrete", clearly separated categories, with examples mostly given in their basic and/or most frequent sense. Such an approach is challenged in this paper in two ways – with examples of lexemes used with multiple senses and with examples of lexemes which may only be classified in between categories. The conclusions resulting from this consideration subsequently serve as a note for any future handbook of grammar, while, eventually, in terms of teaching Serbian as mother tongue, they offer a recommendation to place greater emphasis on the didactic principle of gradation in the future than has been the case so far.

Key words: nouns, appellatives, names, grammar, semantics, Serbian language and literature teaching methodology.